

Klima- og miljødepartementet

29.05.2020

Sendt til:

Rovviltnemnda i region 3

fminpost@fylkesmannen.no

**KLAGE PÅ
VEDTAK OM KVOTE FOR LISENSFELLING AV BJØRN
I OPPLAND I 2020
av 08.05.2020**

NOAH påklager med dette vedtak om kvote for lisensfelling av bjørn i Oppland i 2020 fattet den 08. mai 2020. Rovviltnemnda i region 3 (rovviltnemnda) har satt kvoten til tre dyr og det åpnes for lisensfelling i hele region 3.

NOAH mener at rovviltnemndas vedtak ikke oppfyller vilkårene for unntak i naturmangfoldloven (nml) § 18 og at vedtaket ikke er i samsvar med Bern-konvensjonen av følgende grunner:

1. Vilkåret om at lisensfelling ikke truer bestandens overlevelse er ikke oppfylt; vedtaket er basert på dårlig kunnskapsgrunnlaget og er ikke fattet i samsvar med nml §§ 8, 9 og 10

Det er fastsatt i nml § 8 at kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Forarbeidene til nml gir videre veiledning i forbindelse med behov for kunnskapsgrunnlaget ved å si at «*Kravene til pålitelig og oppdatert kunnskapsgrunnlag vil øke dess større usikkerhet det er knyttet til om uttak vil true bestandens overlevelse.*»¹

NOAH vil dessuten trekke oppmerksomhet til rovviltforskriften § 10 der det er fastsatt at rovviltnemnden kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det. Vi mener at den siste kunnskapen publisert av bjørneforskere om sammenheng mellom jakttrykk og seksuelt valgt ungedrap (*sexually selected infanticide – SSI*) kvalifiseres som nye opplysninger og bør brukes til å revurdere og eventuelt omgjøre vedtaket om kvoten for lisensfelling av tre bjørn i Oppland.

Resultater fra vitenskapelige undersøkelser om effekten av felling på bjørnebestandens overlevelse på lang sikt

Selv om det ikke finnes noen nasjonalt mål for bjørner i region 3, kan dette ikke tolkes for å bety at virkningene av tiltak i region 3, særlig når det gjelder felling av bjørn, på hele bjørnebestanden i Norge (og muligens også i Sverige) bør ikke å bli vurdert. Dette kravet om samlet vurdering av virkningen på hele bestanden følger av § 10 i nml om samlet belastning.

---

1 Pkt. 9.6.5.

Sekretariatet har i noen grad vurdert dette i følgende avsnitt i sin tilråding:

„Sett i forhold til binneområdene i Sverige/Hedmark, har de bjørnene som har hatt tilhold i Oppland vandret langt ut fra reproduksjonsområdet. Tidvis har noen av disse opptrådt mer stasjonært, og det er registrert overvintringer i fylket. Felling av slike ”perifere” hannbjørner regnes å ha svært begrenset innvirkning på bestandens overlevelse (jf. oppfyllelse av den nasjonale bestandsmålsettingen) i motsetning til felling av binner.”

NOAH mener at denne vurderingen er ikke basert på vitenskapelig kunnskap om mulige innvirkninger av felling på bjørnebestandens overlevelse på lang sikt. Heller ikke kan vi se at dette kunnskapsgrunnlaget står i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet, jf. § 8 første ledd i nml.

Rovviltnemnda har ikke vurdert nærmere effekten av lisensfelling av hannbjørnen i området på *infanticid* (ungedrap) og viser ingen eller liten forståelse av de økologiske konsekvensene av felling av bjørn. I denne forbindelse vil NOAH trekke oppmerksomhet til resultater av en studie publisert i 2001 av *International Association for Bear Research and Management* som tyder på og anbefaler følgende (s. 77-78):

«Our results suggest that the death of about 20% of the adult males in a local area significantly reduced cub survival. We do not recommend that adult males not be harvested, but we recommend that the potential consequences be considered when modeling the effects of hunting on bear populations and when considering the problem adult males in control actions in threatened and endangered populations. ... Until this question is adequately resolved, managers should act conservatively and assume a population consequence of harvesting adult male bears.»²

Disse funnene er bekreftet og videreutviklet av resultater fra forskning gjennomført i Sverige 1991-2011 og publisert i *Journal of Animal Ecology* i 2017³ hvor det var påvist at fjerning av individer gjennom jakt/felling kan destabilisere den sosiale strukturen og påvirke dynamikken i bestanden. Økende kvoter på jakt/felling og antall felte hannbjørner vil øke sannsynligheten for at en hunnbjørn befinner seg i et område hvor en hannbjørn er blitt fjernet. Dermed forventes ungeoverlevelse å være generelt lavere i perioder med høyt jaktrykk.

En annen studie gjennomført 2008-2015 om den skandinaviske brunbjørnen viser på lignende måte at felling kan ha indirekte effekter som påvirker bjørnebestandens levedyktighet på lang sikt.⁴ Detaljert atferdsmessig informasjon fra individuelt overvåkede brunbjørner i en bestand der fellingen hadde forårsaket seksuelt utvalgt *infanticide*, avslørte at hannbjørner økte bruken av hjemmebyter av felte naboer i det andre året etter deres død. Den nøyaktige mekanismen bak økning i SSI forårsaket av felling er fortsatt ukjent. Den mest sannsynlige forklaringen er at romlig omorganisering på grunn av felling av hannbjørner kan øke sannsynligheten for at en hunnbjørn vil møte en ny hannbjørn som sannsynligvis ikke er far til hennes unger og som kan dermed føre til ungedrap.

---

2 Jon E. Swenson, Finn Sandegren, Sven Brunberg, Peter Segerström and Peter Segerström (2001). Factors Associated with Loss of Brown Bear Cubs in Sweden”, *Ursus*, Vol. 12, s. 69-80.

3 Gosselin, J., Leclerc, M., Zedrosser, A., Steyaert, S. M., Swenson, J. E., & Pelletier, F. (2017). Hunting promotes sexual conflict in brown bears. *Journal of Animal Ecology*, 86(1), 35-42.

4 Leclerc, M., Frank, S. C., Zedrosser, A., Swenson, J. E., & Pelletier, F. (2017). Hunting promotes spatial reorganization and sexually selected infanticide. *Scientific Reports*, 7, 45222.

Det er videre en undersøkelse publisert i 2015⁵ som viser at bjørnebestanden vokste da trykk fra felling/jakt var lavt, men denne tendensen endret seg i perioden med høyt felling-/jakttrykk. Ifølge undersøkelsen kan bestanden på lang sikt falle med ca 2% årlig, hvis felling/ jakt fortsetter i samme grad hvert år. I tillegg henviste undersøkelsen til bevis på at ungedrap-oppførsel kan være arvelig. Dette kan føre til øko-evolusjonær *feedback*-mekanisme i bestandsdynamikken. Undersøkelsen konkluderer med at oppførsel av individer og den sosiale biologien til en art har vesentlige effekter på bjørnebestandens utvikling. Sammen med felling/jakt kan disse ha ytterligere negative effekter på bestanden.

I en annen undersøkelse er det vist til at hannbjørner som lever i periferien av bestand hvor det ikke finnes noen hunnbjørner, kan vellykkede ta del i reproduksjon, på grunn av store avstander som hannbjørner kan dekke i løpet av parringsesong.⁶ NOAH vil henvise til en annen forskning gjennomført av Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. Der kom forskerne til at jakttrykket har gitt et forhold mellom binnene som beholder ungene sine i 1,5 år og de som beholder dem for 2,5 år. I perioden 2005 til 2015 har antallet binner som beholder ungene et ekstra år økt fra 7 prosent til 36 prosent. Professor Jon Swenson påpekte at hunner som beholder ungene lenger, lever tryggere, men på den annen side får de unger sjeldnere. Dette reduserer deres totale antall avkom gjennom livet.⁷

Feil anvendelse av føre-var-prinsippet, jf. § 9 i nml

Nml § 9 slår fast at når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet.

Selv om det ikke er noen bestandsmål for bjørn i region 3, betyr det ikke at nml § 5 ikke er relevant, da begrepet «naturlige utbredelsesområder» omfatter hele territoriet i Norge (siden loven gjelder for hele territoriet). Kravet om å beskytte en art som er sterkt truet gjelder til bestanden som helhet («artene forekommer i levedyktige bestander»), samt til enkelte dyr som utgjør en bestand («genetiske mangfold ivaretas på lang sikt»). Som sagt ovenfor, kan disse kravene ikke sees adskilt fra hverandre. Bestandsmålet fastsatt av Stortinget er ikke blitt oppnådd i de siste ti årene.

I lys av dette er NOAH overrasket over at rovviltnemnda har konkludert med at føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, ikke kommer til anvendelse i denne saken. Uten videre drøfting eller begrunnelse konkluderer rovviltnemnda med at «Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9».

NOAH mener at rovviltnemnda har anvendt føre-var-prinsipper feil i denne saken. Vi vil påpeke at dette prinsippet skal komme til anvendelse hvis kunnskapsgrunlaget av bjørnebestandens status ikke er tilstrekkelig. Men i tillegg bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse dersom påvirkningene av tiltaket (felling) på bjørnebestandens status og utvikling på lang og kort sikt ikke er kjent eller disse er usikre. NOAH

---

5 Gosselin J, Zedrosser A, Swenson JE, Pelletier F. (2015) The relative importance of direct and indirect effects of hunting mortality on the population dynamics of brown bears. Proc. R. Soc. B 282: 20141840.
<http://dx.doi.org/10.1098/rspb.2014.1840>

6 Krofel, M., Filacorda, S., & Jerina, K. (2010). Mating-related movements of male brown bears on the periphery of an expanding population. *Ursus*, 21(1), 23-29

⁷ <https://forskning.no/rovdyr-jakt-og-fangst-nmbu-norges-miljo-og-biovitenskapelige-universitet/jakt-gjor-bjornunger-til-mammadalder/279434>

vil understreke at det ikke dreier seg bare om man har et god nok kunnskapsgrunnlag, men hvordan man bruker dette grunnlaget i utøvingen av skjønn i medhold av naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 som skal legges til grunn som retningslinjer ved slik utøving. Rovviltnemnda har i det hele tatt unnlatt å vurdere aspekter knyttet til mulige årsakssammenheng mellom felling av hanner og ungedrap og andre aspekter som kunne påvirke bjørnebestandens evne til å overleve på lang sikt. Det er ikke drøftet i vedtaket hvordan kunne eventuell felling påvirke bjørnebestandens status og utvikling i fremtiden.

NOAH mener at de overnevnte manglene ved utøvingen av offentlig myndighet utgjør at vedtaket er basert på dårlig kunnskapsgrunnlag, jf. §§ 8, 9 og 10. Med tanke på det faktum at bestandsmålet for bjørn ikke er blitt oppnådd de siste ti årene og at hovedårsaken til avgang av bjørner er lisens- og skadefelling, burde føre-var-prinsippet blitt lagt mye større vekt i vurderingen av rovviltnemnda.

Det er ikke vist i vedtaket at fellingen ikke truer bjørnebestandens overlevelse på lang sikt

Sekretariatet viser i sin tilråding til St.meld. nr. 15 (2003-2004) hvor det er lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Sekretariatet understreker at „Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bernkonvensjonens bestemmelser vil dette innebære at felling av bjørn kan foregå som lisensfelling”. NOAH mener at det er en feil fortolkning og anvendelse av § 18 første og andre ledd i nml og artikler 6 og 9 i Bern-konvensjonen. Det følger av de nevnte bestemmelsene at fellingen av bjørn som en sterkt truet art og en art som er oppført i vedlegg II til konvensjonen kan kun vedtas hvis to generelle forutsetninger er oppfylt:

- 1) felling truer ikke bestandens overlevelse;
- 2) formålet kan ikke nås på annen tilfredsstillende måte.

I tillegg må vedtaket baseres på en av de enkelte grunnene gitt i nml § 18 første ledd. I det foreliggende tilfellet er uttaket basert på § 18 første ledd bokstav b - for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom. I denne sammenheng har Lovavdelingen til Justis- og Beredskapsdepartementet i sin uttalelse om lisensfelling av ulv datert 15. desember 2016 understreket at «Bernkonvensjonen tillater imidlertid ikke at en styrer etter et bestandsmål uavhengig av konvensjonens vilkår for felling».

NOAH argumenterer at så lenge bjørnebestanden ligger under det fastsatte nasjonale bestandsmålet, er det ikke noe vitenskapelig eller juridisk grunnlag til å konkludere med at lisensfellingen ikke truer bjørnebestandens overlevelse. Det kan være eksepsjonelle tilfeller hvor kvote for fellingen fastslås før bestandsmålet er nådd, men da bør terskelen for faktiske skader være betydelig høy og «tillatelsen må i denne fase dessuten primært være rettet mot det særlig skadevoldende dyret» (Oslo byrett – RG-2000-1125 (153-2000)). Disse forutsetningene er ikke til stede i denne saken.

Tatt i betraktning at bjørn er kategorisert som en sterkt truet art i Norge, står rovviltnemndas kunnskapsgrunnlag ikke i rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet, jf. nml § 8 første ledd. NOAH mener at rovviltnemnda i region 3 har anvendt føre-var-prinsippet feil, jf. § 9 i nml. I lys av disse manglene mener NOAH at en av de hovedvilkårene til felling – at det ikke truer bestandens overlevelse - ikke er oppfylt.

2. Vedtaket er ikke tilstrekkelig skademotivert

Innledningsvis påpeker NOAH at tilstedeværelsen av en bjørn i et område med beitedyr utgjør risiko for skade. Men med tanke på at bjørner må tolereres også utenfor sone som er avsatt til ynglende bjørn, må denne risikoen for skade anses å ha en viss sannsynlighet for forekomst, og skaden som bjørnen har forårsaket eller som kan oppstå må være av et visst omfang og alvorlighetsgrad for å oppfylle vilkåret om skade i nml § 18 første ledd bokstav b og artikkel 9 første ledd bokstav b i Bern-konvensjonen.

NOAH utfordrer rovviltnemndas antakelse om at nærvær av en bjørn utenfor sonen som er avsatt til ynglende bjørn oppfylder skadevilkåret i henhold til nml § 18 første ledd bokstav b.

Det vises til prinsippet om differensiert forvaltning i rovviltforskrift § 4 og i kommentarene til forskriften. I Melding til Stortinget (2015-2016) «Ulv in norsk natur. Bestandsmål for ulv og ulvesone» (Meld.St.21) er det presisert hvordan dette prinsippet kan ha direkte betydning for anvendelsen av § 18 første ledd bokstav b i henhold til den faktiske skadesituasjonen eller skadepotensialet i området:

«I de områdene som er prioritert for beitedyr er det lav terskel for å ta ut rovdyr som kan gjøre skade. I områdene som er prioritert for rovdyr skal landbruket tilpasses rovdirenes tilstedeværelse gjennom forebyggende tiltak og omstilling fra sauehold til andre typer landbruk, som for eksempel melkeproduksjon. I slike områder er terskelen for å ta ut rovdyr som gjør eller kan gjøre skade høy.»

Det er ikke gitt noen ytterligere forklaringer i lovverket om hva som utgjør en lav terskel for felling. I denne forbindelse vil NOAH vise til uttalelsen av Lovavdelingen til Justis- og Beredskapsdepartementet om lisensfelling av ulv fra 15. desember 2016 som gir veiledning til hvordan man må fortolke begrepet «skade» i nml § 18 første ledd bokstav b:

«Sett i lys av at det ikke er alminnelig adgang til uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk, jf. § 15 første ledd, lovens formål som beskrevet i § 1 og kravet i § 18 andre ledd om at det ikke må foreligge tilfredsstillende alternative måter å avverge skaden på, må det etter vår mening legges til grunn at loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje. Ikke enhver skade på de verdier som er nevnt i § 18 første ledd bokstav b, kan anses for å åpne for lisensfelling.».

NOAH vil påpeke at vurderingen hva som utgjør dette minstekravet og om det er oppfylt i den aktuelle saken må gjennomføres med tanke på situasjonen i sin helhet. Etter NOAHs mening bør minst følgende hensyn tas:

- det totale antallet sau / storfe som skal settes ut på beite i beiteprioriterte områdene, og eventuelle andelen sau / storfe tatt av bjørner;
- hva er omfanget av skade som forårsakes av bjørn i forhold til de andre årsakene til skade (såkalt "normaltap") og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å få normaltapet ned;
- trender i forekomsten av skade og vurderinger om sannsynligheten for angrep fra bjørn som finnes i området i fremtiden;
- hvor mange bønder kan bli påvirket av skade, og hva er eventuelle omfanget av skade påført individuelle bønder;
- økologiske behov og andre fordeler / interesser ved å tåle tilstedeværelsen av bjørn i området;
- avveining av de sistnevnte behovene og interessene mot interessene til beitenæring.
- tilstedeværelse av andre mulige tiltak for å forebygge skade (se også under).

I denne sammenheng vil NOAH trekke en gang til oppmerksomhet til Miljøverndepartementets brev av 25. august 2011 til Miljødirektoratet, fylkesmennene og rovviltnemndene, der det er understreket at punkt 2.2.19 i rovviltforliket ikke kan forstås slik at ethvert rovdyr som er i et prioritert beiteområde for husdyr

eller kalvningsområde for tamrein omgående skal felles, men at det i hvert enkelt tilfelle gjøres en konkret vurdering av skadepotensialet. Tallene om tap til bjørn i Oppland viser at nivået av tap til bjørn har vært de laveste de siste 10 årene.

Det er også viktig å ta hensyn til oppførselen av binner som forsørger for unger. Det foreligger tilstrekkelig forskning som tyder på at i løpet av denne tiden av året forsøker binner å unngå områder der hanner forekommer, for å redusere risikoen for ungedrap. Fra dette perspektivet kan vandring av hannbjørn lenger bort fra områder som er satt for ynglende bjørn ha visse bevaringsfordeler og bidra til å oppnå bestandsmålet for bjørn. Det biologiske aspektet må tas i betraktning når man vurderer nivået av skadepotensiale. På samme måte bør dette aspektet spille inn i vurderingen om i hvilken grad bør nærvær av bjørner utenfor områder som er avsatt for ynglende bjørn tolereres. Det er ingen vurdering av de andre eventuelle måter en bjørn kunne oppføre seg på, og hva som er de avgjørende faktorene for det.

NOAH mener for øvrig at lisensfelling ikke er et passende virkemiddel å få skadepotensialet fra nærvær av bjørn i Oppland ned. Vi viser i denne sammenheng til p. 16 i vedlegg til «Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention»: «... *the exceptions should be proportional to the damage suffered: the fact that an isolated farm sustains damage would not appear to justify the capture or killing of a species over a very wide area, unless there is evidence that the damage could extend to other areas.*» Rovviltnemnda har ikke gitt noen begrunnelse hvorfor skadefelling ikke er et tilstrekkelig tiltak for å håndtere eventuelle skadesituasjoner forårsaket av bjørn i området. Lisensfelling bør ikke brukes når bjørnebestandens status er meget sårbar. Denne tilnærmingen følges også av Oslo byretts argumentasjon hvor retten uttalte at ved vurdering av felling før bestandsmålet er nådd, er terskelen for faktiske skader betydelig høy og «*tillatelsen må i denne fase dessuten primært være rettet mot det særlig skadevoldende dyret*» (se også ovenfor).

Vedtaket unnlater å gjennomføre en konkret vurdering av skaderisikoen og å vise - utover generelle uttalelser - hva som er omfanget, alvorlighetsgraden eller sannsynligheten av den (eventuelle) skaden. Dette betyr at et av hovedvilkårene for å tillate felling ikke er vist å være oppfylt, jf. nml § 18 første ledd bokstav b og Bern-konvensjonens artikkel 9 første ledd bokstav b. De nevnte manglene har dessuten virket bestemmende på vedtakets innhold som utgjør vedtaket ugyldig, jf. forvaltningslovens § 41.

3. Vilkåret om at «formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte» er ikke oppfylt

Det er konstatert i vedtaket at lisensfelling iverksettes for å forhindre framtidige skader på bufe. Det er ikke vist i vedtaket hvordan disse eventuelle skadene kan ikke forhindres på andre tilfredsstillende måter enn felling. I tillegg finnes det ikke noe kunnskap som bekrefter sekretariatets påstand om at «Den generelle nedgangen i tap til bjørn i Oppland de siste årene må tilskrives økt uttak av bjørn både på norsk og svensk side».

Ifølge nml § 18 kan uttak av vilt bare gjøres hvis formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning kan ikke tolkes på en måte som utgjør kravene fastsatt i nml § 18 faktisk ugyldige i de prioriterte beiteområdene. Som vist ovenfor, bør lav terskel for felling ikke føre til nulltoleranse for bjørn utenfor sonen. Dette betyr at en annen tilfredsstillende løsning ikke bør forventes å forebygge skade med 100%. Rovviltnemnda har likevel ikke vurdert andre eventuelle alternativer til felling.

For eksempel har rovviltnemnda ikke behandlet bruk av rovviltavvisende gjerder, skremming eller fangst og flytting av dyr. Vedtaket unnlater å oppfylle kravet om vurdering av andre løsninger uttalt i p. 7 i vedlegg til «Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention»: „*The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.*”

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen i saken. NOAH mener at det finnes andre tilfredsstillende løsninger som ikke har vært vurdert i denne saken. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for felling er oppfylt, jf. nml § 18 andre ledd og Bern-konvensjonens artikkel 9.

4. Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av bjørn, og strider mot nasjonal og internasjonal lov - §§ 5, 8, 9, 10 og 18 i nml, Grunnlovens § 112 og artikler 2, 6 og 9 første ledd i Bern-konvensjonen.

NOAH ber Klima- og miljødepartementet om at NOAHs klage tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at kvote for lisensfelling om tre bjørn skal oppheves pga.:

- vedtaket oppfyller ikke kravet om at lisensfelling ikke truer bestandens overlevelse, jf. nml. § 18 andre ledd og Bern-konvensjonens artikkel 9 første ledd;
- vedtaket oppfyller ikke kravet til skade i henhold til skadepotensial og alvorlighetsgrad og omfang av eventuell skade forårsaket av bjørn i området, jf. § 18 første ledd bokstav b og Bern-konvensjonens artikkel 9 første ledd bokstav b;
- vedtaket oppfyller ikke kravet om at formålet kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. § 18 andre ledd og Bern-konvensjonens artikkel 9 første ledd;
- saksbehandlingsfeil ift. mangelfull utredning og mangelfull begrunnelse knyttet til §§ 8, 9 og 10 i nml, som har virket bestemmende på vedtakets innhold og resultat, jf. forvaltningslovens §§ 17, 25 og 41.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter

v/

(sign.)

Katrin Vels

Jurist